

Висновок. В сучасному інформаційному просторі коли інформація є товаром, коли цінність та вірність інформації оцінюється кількістю «лайків» та «перепостів», «хайпами» та «хейтами» вміння, а іноді, навіть, і бажання отримати дійсно вірну інформацію, на підставі якої стати обізнаним, та отримати знання, які можуть покращити життя людини все більше стає проблемою. Вирішення якої можливе. Звертаючи увагу на те, що сучасна людина все більше індивідуалізується, є сенс й звертати увагу на ті методи отримання знання, які мають можливості враховувати сучасні реалії. І тут продуктивну силу ми бачимо у використанні маєвтики, чию значущість та користь для людини довели Сократ та Г. С. Сковорода і актуальність якої не втрачена й у сьогоденні.

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ

Фастов В. М.

Науковий керівник: Кулакова О. М.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

fastov.valentyn99@gmail.com

Вступ. Культура - це сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених в результаті цілеспрямованої діяльності людства протягом його історії, а також відносини, які склалися в процесі споживання, відтворення, розподілу цих цінностей та їх обміну. Культура відображає рівень розвитку суспільства, тому дослідження цього явища є актуальним для будь-якого історичного періоду. Крім того, аналіз культури дає можливість зрозуміти механізми, якими керується суспільство, спрогнозувати рівень розвитку або, навпаки, регресу.

Мета дослідження. Проаналізувати концепції сучасних культурологів, виділити методи та першоджерела на яких вони ґрунтуються, узагальнити розуміння культури даних дослідників.

Матеріали та методи. Під час написання використано структурно-функціональний для аналізу концепцій, системний метод для впорядкування досліджень.

Результати дослідження. При ознайомленні з роботами Мирослава Володимировича Поповича його наукові інтереси можна умовно поділити на два блоки: перший – це питання, пов’язані з соціально-політичними процесами в Україні та світі, другий – з дослідженням української філософії та національної культури. Аналізуючи працю Поповича «Рациональність і виміри людського буття» можна наглядно побачити нетривіальний підхід автора. У своїх дослідках та роздумах він використовує психоаналіз, теорію мови, філософію, соціологію, культурологію. Автор стверджує, що «культура є не стільки предмет, скільки простір, сфера можливого, сфера заданих питань, відповіддю на які і є кожний наш учинок». Культура не «одна із сфер буття, а саме власне буття, причому ніякого буття поза культурою для людини не існує». Далі автор наводить конкретний приклад, як люди в різні часи реагували на «виклик буття», наприклад, винайденням Давньогрецької трагедії або середньовічного карнавалу. Все це на думку автора – спроба «переосмислити структури», тобто знаходження нового балансу між культурним символом та буттєвим «значенням». Головною тезою твору є ствердження, що зрозуміти культурний феномен можливо лише в тому випадку, якщо відповісти на питання «а чому він виник і власне для чого призначений?».

Фундаментальна праця Поповича «Нариси історії української культури» зображується процес розвитку української культури від найдавніших часів, те як на розвиток впливали індоєвропейські традиції, протистояння Заходу та Сходу, католицьких, православних та османських взаємин у післякиєворуські часи. Особливо важливе місце в своїй роботі Попович приділяє періоду Ренесансу та Просвітництва, діяльності братств за часів литовських і польських впливів.

Культурологічна концепція В.А. Смолія ґрунтуються на історичних дослідженнях. Одна з найважливіших робіт автора «Історія Української культури» стала історичним фундаментом, історичні джерела і беззаперечні аргументи якої надали повну наукову базу для робіт багатьох українських істориків, культурологів, соціологів. Важливу роль автор надає персоналіям в історичних подіях, наприклад в праці «Історія України в особах: IX- XVIII ст.» яскраво виражено те, як на хід історії впливає всього лише одна непересічна особистість. Автор вказує на систему «людина-суспільство-влада».

Дзюба І.М., його відомий на весь світ памфлет «Інтернаціоналізм чи русифікація?» в свій час став одним з символів самотності української політичної та соціологічної думки. Власне сам академік І. Дзюба у своїх працях не раз відзначає важливу роль культурології для суспільства. На його думку, ця наука розвивається на стику філософії, антропології, соціології та естетики у взаємодії з природничими дисциплінами. Нині культурологія прагне дати відповіді на питання, що виникають з глобальної кризи світу людини, втрати нею орієнтирів у житті та з подальшого ускладнення людського розвитку. Ця наука, як вважає Іван Михайлович, може і повинна давати розуміння природних змін людського життя, зокрема зміни образу пострадянських українців, але не як втрати чогось для себе, а як нового етапу в їх розвитку.

На базі відповідних досліджень академік І. Дзюба створив свою авторську культурологічну доктрину, що має оригінальний та глибоко науковий характер і може слугувати методологічним інструментом для суміжних гуманітарних наук.

Культурологічна концепція Я.Д. Ісаєвича базується на дослідженні середньовічної міської історії України, особливо питань культури тих часів, значуще місце посідають наукові роботи пов'язані з друкарством і видавничою справою. Ісаєвич один з небагатьох українських академіків, які змогли отримати світове визнання за несприятливих умов політичного режиму ще до розпаду Радянського Союзу. За часів незалежності був ініціатором потужних міждисциплінарних досліджень української культури середньовіччя та ранньомодерної доби. Залучення до цих досліджень археологів, філософів, лінгвістів, літературознавців, культурологів, музикознавців допомогло сформувати повну та аргументовану концепцію, що на сьогодні є базою для подальшого вивчення та аналізу культури України.

Висновки. Розглянуті сучасні культурологічні концепції базуються на численних історичних джерелах: мовних, фольклорних, лінгвістичних, етнографічних, кіно-фото-документах, що дозволяє зробити висновок про науково обґрунтовані результати таких досліджень. Спираючись на тези, що були викладені в працях Поповича, Смолія, Дзюби, Ісаєвича, можна зробити висновок, що культурологічні концепції кожного дослідника, містять свої унікальні методи аналізу інформації, але не відходять від академічного формату та верифікованих історичних джерел.